

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 4CdoR/7/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823221810
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Svetlovská
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:3823221810.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa P. A., narodenú X. M. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov - matky V. D., narodenej X. V. XXXX, W. XXX, zastúpenej Karkó s. r. o., Žilina, Obchodná 8985/5A, IČO: 50 158 121, otca O. M. N., narodeného XX. P. XXXX, N., O. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Helenou Dobosovou, Bratislava, Ružová dolina 10, o udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého dieťaťa a o udelenie súhlasu otcovi na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého dieťaťa, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 10P/83/2023, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2025 sp. zn. 14CoP/26/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prievidza (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 22. augusta 2024 č. k. 10P/83/2023-145 návrh matky na udelenie súhlasu za otca maloletého dieťaťa na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej P. A., narodenej X. M. XXXX na priezvisko D. zamietol (I.), udelil za matku maloletého dieťaťa, V. D., narodenú X. V. XXXX súhlas otcovi maloletého dieťaťa, O. M. N., narodenému XX. P. XXXX na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej P. A., narodenej X. M. XXXX, na priezvisko N. (II.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (III.). Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZoR“) a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 10P/31/2022-148 zo 16. novembra 2022 bola schválená rodičovská dohoda účastníkov, ktorou bola maloletá P. zverená do osobnej starostlivosti matky s tým, že otec sa zaviazal platiť na výživu maloletej 300 eur mesačne a zároveň sa rodičia dohodli na podrobnej úprave styku otca s maloletou. Právo maloleté dieťa zastupovať v bežných veciach a spravovať jeho majetok v bežných veciach patrí obom rodičom, každému samostatne. Rodičia maloletej zosobášení neboli. Matka dieťaťa dňa 3. júna 2023 uzavrela manželstvo s O. M. D., kde prevzala priezvisko D. a z ktorého manželstva pochádza druhá maloletá dcéra narodená v M. XXXX.

1.1. Priezvisko má vo väčšine kultúr rodový charakter a vyjadruje príslušnosť osoby k rodu, resp. rodine. Každý občan SR musí mať meno aj priezvisko a tieto nadobúda už pri narodení. Priezvisko je základným formálnym identifikátorom osoby, má však aj širší rozmer, keď do značnej miery vytvára aj vlastnú identitu, s ktorou sa prirodzene osoby stotožňujú. Okrem toho priezvisko osoby identifikuje aj s rodinou, resp. rodom, od ktorého priezvisko získavajú. Právo na meno a teda aj na jeho časť - priezvisko, patrí medzi základné práva dieťaťa dané čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa. Prípadná zmena priezviska maloletého dieťaťa nie je len „formálnym“ úkonom, ale do značnej miery ide o skutočný zásah do identity maloletého dieťaťa, ktorý môže a pravdepodobne aj bude mať určitý dopad na jeho

ďalší vývin. Z tohto dôvodu je zmena priezviska opodstatnená, len keď je to v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa musí mať priezvisko svojho rodiča a k zmene priezviska môže dôjsť len zákonom predpísaným spôsobom. Súd dá súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov proti vôli druhého rodiča len vtedy, ak sú na to závažné dôvody. V zmysle zaužívanej súdnej praxe za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať nasledovné situácie: - rodič, ktorého priezvisko dieťa nosí, neplní svoje povinnosti k dieťaťu, nejaví o neho záujem a stratil k nemu zrejme citový vzťah, takže nie je v záujme dieťaťa prehlbovať pocit spolupatričnosti k tomuto rodičovi, s dieťaťom sa nestretáva - rodič, ktorého priezvisko má dieťa, si neplní vyživovaciu povinnosť - rodič, ktorý má dieťa vo výchove, žije s novým partnerom, s ktorým má ďalšie dieťa, ktoré má priezvisko odlišné od dieťaťa, ktorého priezviska/mena sa týka. Súd musí mať však za preukázané, že pre takéto nahradenie súhlasu existujú dôležité dôvody, vyššie opísané.

1.2. Súd prvej inštancie bol názoru, že zmena priezviska maloletej z pôvodného „A.“ je v jej najlepšom záujme z dôvodu, že nositeľom tohto priezviska už nie je ani otec, ani matka a nie je ním identifikovaná príbuznosť k najbližšej rodine. Súd prvej inštancie ďalej skúmal, či boli dôvody hodné osobitného zreteľa na zmenu priezviska maloletej naplnené na strane otca na priezvisko „N.“ alebo na strane matky na priezvisko „D.“. Napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie chápal dôvody matky na zmenu priezviska maloletej na „D.“, t. j. na priezvisko manžela matky maloletej, ktorého je matka taktiež nositeľkou, súd prvej inštancie sa s nimi nestotožnil. Súd prvej inštancie uviedol, že napriek skutočnosti, že maloletá vyrastá v rodine matky a nikdy priezvisko biologického otca nemala, nemožno nechať bez povšimnutia, že manžel matky, ktorý je prvotným nositeľom priezviska „D.“ nie je biologickým otcom maloletej a jeho priezvisko vo vzťahu k maloletému dieťaťu nie je jeho rodovým identifikátorom a nevyjadruje príslušnosť dieťaťa k rodu, resp. k jeho biologickej rodine, od ktorej potomkovia priezvisko získavajú. Priezvisko manžela matky potom nemôže slúžiť dieťaťu na vytvorenie vlastnej identity, s ktorou by sa prirodzene malo stotožniť. Súd prvej inštancie považoval za logické a opodstatnené tvrdenia otca, ktorý dôvody matky na zmenu priezviska dieťaťa na spoločné priezvisko manželov považoval za subjektívny názor matky a jej predstavu, ako by malo ideálne fungovať jej manželstvo a novovytvorená rodina. Súd prvej inštancie mal za to, že bolo potrebné prisvedčiť názoru otca maloletej, že hoci je maloletá súčasťou novovytvorenej rodiny, má svojich biologických rodičov, ktorí síce nežijú spoločne a spoločne ju nevychovávali, ale každý z nich si plní podľa svojich možností a schopností dôležité úlohy v jeho živote. Za dôležitú súd považoval aj skutočnosť, že vzťah účastníkov rozdelili ich povahové a názorové rozdiely, v dôsledku ktorých dochádzalo medzi nimi k nezhodám, odlišné predstavy o forme ich spolužitia, ktoré spôsobili ich odcudzenie. Vzťah účastníkov sa nerozpadol z dôvodu, že otec by si nebol vedomý svojich rodičovských povinností vo vzťahu k dieťaťu. Riadne sa podieľa na plnení vyživovacej povinnosti k dieťaťu, pravidelne sa realizuje jeho styk s ním a obaja účastníci zhodne potvrdili, že medzi otcom a dieťaťom je vytvorený vrúcny vzťah. Otec o dieťa nikdy nestratil záujem a citový vzťah, práve naopak, ich vzájomný vzťah sa prehľbuje, tešia sa na vzájomnú prítomnosť, majú spoločné programy, ktoré ich oboch obohacujú a prehľbujú v nich pocit spolunáležitosti a spolupatričnosti. Pokiaľ ide o citové väzby dieťaťa k svojim rodičom, považoval súd prvej inštancie za potrebné zdôrazniť, že každé dieťa má právo na zachovanie a utváranie, resp. prehľbovanie si väzieb s oboma rodičmi. Z uvedených dôvodov dospel súd prvej inštancie k záveru, že je v najlepšom záujme dieťaťa mať vytvorené pevné väzby na oboch rodičov a to aj prostredníctvom priezviska otca, ktoré má prednosť pred priezviskom matky získaným uzavretím manželstva s mužom, ktorý nie je biologickým otcom dieťaťa. Vzhľadom k tomu, že matka maloletého dieťaťa nesie priezvisko svojho manžela, ktorý nie je biologickým otcom dieťaťa, je prirodzené, aby za týchto okolností maloleté dieťa nieslo priezvisko svojho biologického otca, ktorý si aktívne plní svoje rodičovské práva a povinnosti a maloleté dieťa má k nemu, ako aj k jeho najbližšej rodine, vytvorené pevné citové väzby, ktoré sa prehľbujú, čo bolo vykonaným dokazovaním preukázané a matkou nespochybnené. Súd prvej inštancie preto vyhovel návrhu otca na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej a návrh matky ako neopodstatnený zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj ako „CMP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 28. februára 2025 sp. zn. 14CoP/26/2025 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II.). Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) potvrdil. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého tento dospel k správny skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie

odvolania, súd prvej inštancie na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od nosných záverov súdu prvej inštancie. Poukázal na čl. 5 veta prvá ZoR a § 28 ods. 2 a § 35 ZoR.

2.1. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie pri rozhodovaní dostatočne zoberal do úvahy skutočnosti, ktoré sú na strane otca a ním presadzovaného záujmu maloletej P. na tom, aby jej priezvisko mohlo byť zmenené na priezvisko biologického otca. Nemožno prehliadnuť, že otec o dieťa má záujem, ktorý jednoznačne deklaroval. Odvolací súd taktiež odkázal na Dohovor o právach dieťaťa a uviedol, že súdy musia dôkladne preskúmať celú rodinnú situáciu (faktory skutkové, citové, psychologické, materiálne, či zdravotné) a urobiť vyvážené a rozumné posúdenie dotknutých záujmov a pritom mať neustále na pamäti nájdenie najlepšieho riešenia pre maloleté dieťa. V právnej teórii neexistuje definícia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa pre rozmanitosť života, prax ale ukazuje množstvo dôvodov, ktoré treba súdmi vyhodnotiť, aby bolo správne rozhodnuté v konečnom dôsledku o tom, či je v najlepšom záujme dieťaťa zmena jeho priezviska. Dovolací súd poukázal na Všeobecný komentár č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) vydaný 29. mája 2013 Organizáciou spojených národov, Výborom pre práva dieťaťa, v časti V - Implementácia: posúdenie a určenie najlepšieho záujmu dieťaťa, A bod 48 „Posúdenie a určenie najlepšieho záujmu je jedinečnou činnosťou, ktorú je treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa alebo skupiny detí, či detí všeobecne“. Dovolací súd uviedol, že maloletej bolo určené dohodou rodičov priezvisko matky „A.“, pričom matka sa dňa 3. júna 2023 vydala a prevzala priezvisko manžela „D.“, kedy vznikol rozdiel medzi priezviskom matky a dieťaťa. V záujme maloletej je mať vytvorené pevné väzby s oboma rodičmi, pričom táto väzba je okrem iných skutočností tvorená aj spoločným priezviskom. Odvolací súd videl dôležitosť v posilnení väzby medzi rodičom a dieťaťom prostredníctvom priezviska s tým rodičom, s ktorým dieťa nezdiera spoločnú domácnosť, keďže tento možno z daného dôvodu považovať za oslabený vplyvom odlúčenosti. Keďže z dôvodu vydaja matky dieťa už nenesie priezvisko matky nedôjde k narušeniu citovej väzby s matkou vplyvom vyhovenia návrhu otca na zmenu priezviska maloletej na priezvisko biologického otca. Odvolací súd mal za to, že tým, že súd prvej inštancie pristúpil k vyhoveniu návrhu otca nedošlo k oslabeniu väzby medzi dieťaťom a matkou, ale spojením dieťaťa s otcom spoločným priezviskom založil predpoklad prehĺbovania citovej väzby, čo je konaním v najlepšom záujme dieťaťa. Odvolací súd ďalej zdôraznil, že určiť priezvisko dieťaťa je právom oboch rodičov. Je nevyhnutné brať zreteľ na záujem maloletých detí, ktorý je základným východiskom pri posudzovaní dôvodnosti udelenia súdneho súhlasu so zmenou priezviska druhému z rodičov ako predpoklad na riadne podanie žiadosti na zmenu priezviska na administratívnom úrade. Záujem dieťaťa je nutné „čítať“ nielen z pohľadu obsahu žiadosti jedného z rodičov, ale treba citlivo skúmať argumenty toho rodiča, ktorý so zmenou priezviska nesúhlasí. Odvolací súd mal za to, že rozdiel priezviska matky a maloletej nemôže predstavovať tak zásadný problém, ako ho prezentovala matka. Odvolací súd dbá na zachovanie rodovej identity dieťaťa, a preto v zhode so súdom prvej inštancie považoval návrh matky za nedôvodný. K odvolacím tvrdeniam matky, že zmenou priezviska maloletej na „D.“ chce maloletú chrániť pred potenciálnymi problémami v živote, odvolací súd uviedol, že tieto argumenty matky vníma, avšak má za to, že je nevyhnutné brať do úvahy aj iné kritériá a to biologickú príslušnosť k otcovi dieťaťa, ktorý si svoje povinnosti riadne plní a má s dieťaťom vytvorené pevné citové väzby. Zdôraznil, že problém s potenciálnym problémom vysvetľovania rozdielnosti priezvisk matky, maloletej a sestry maloletej nemôže preklenúť fakt, že dané sestry majú odlišných otcov a teda má maloletá dve nezávisle fungujúce rodiny. Za tejto situácie pri rešpektovaní prirodzenej rodinnej väzby matky, sestry a maloletej P. by sa mala plne rešpektovať aj rodina biologického otca, a to i s jeho priezviskom, čo podľa odvolacieho súdu nepredstavuje hrozbu rodinného života matky, ale spravodlivo sa uchopí fakt, že biologický otec je uznávaným a rešpektovaným rodičom.

2.2. V časti námietky matky, že v preferencii priezviska biologického otca pred priezviskom matky je odzrkadlený nedovolený maskulínny názor odvolací súd uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za dostatočne odôvodnené. Sú z neho zrejme východiská, ako i myšlienkové pochody a nato sa viažu závery súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto v tejto časti v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP odkázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dôsledne a citlivo zvažil všetky okolnosti prejednávaneho prípadu pred rozhodnutím vo veci tak, aby rozhodnutie podporovalo zachovanie funkčných rodinných väzieb a všestranne pozitívneho vzťahu, teda i medzi otcom a maloletou P., a preto sa odvolací súd stotožnil s určujúcim záverom súdu prvej inštancie, ktorý uviedol vo výrokovej časti svojho rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a ako právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená stanovila otázku, či možno považovať samotnú zmenu priezviska jedného z rodičov, ktorý má zverené dieťa do osobnej starostlivosti po uzavretí nového manželstva za právne relevantný dôvod na nahradenie jeho súhlasu so zmenou priezviska maloletého dieťaťa v prospech druhého rodiča, ktorý dieťa nemá zverené do osobnej starostlivosti. Matka súčasne navrhla odložiť vykonateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, konkrétne že napadnutý rozsudok predstavuje zásah do identity maloletého dieťaťa, a teda jeho vykonaním by mohli nastať nezvratné alebo len ťažko napraviteľné následky a že zmena priezviska by mala priame dopady na život dieťaťa, pričom tieto dôsledky by nastali skôr, než by mal dovolací súd možnosť preskúmať zákonnosť rozhodnutia súdov nižších inšancií.

4. Otec sa vyjadril k dovolaniu matky tak, že rozsudok súdu prvej inštancie, aj odvolacieho súdu považuje za vecne správny, dostatočne odôvodnený, zákonný a v súlade s morálnymi kritériami. Akceptácia rodového identifikátora a rovnoprávneho postavenia oboch rodičov, aj práva dieťaťa na priezvisko vlastného rodiča, nie je podľa jeho názoru nesprávnym a nezákonným rozhodnutím. Priezvisko manžela matky nie je v línii pokrvného príbuzenstva prirodzeným nárokom, ide o sekundárne právo, ktoré by sa mohlo za určitých okolností stať primárnym, ale tie okolnosti v tomto konkrétnom prípade nikdy nenastali. Otec je názoru, že dôvody hodné osobitného zreteľa na strane matky na zmenu priezviska maloletej nenastali a navrhol dovolanie matky zamietnuť a návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovieť.

5. Kolízny opatrovník maloletej Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Prievidza zotrval na svojich písomných a ústnych vyjadreniach prezentovaných v rámci konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP a predostrela otázku, či možno považovať samotnú zmenu priezviska jedného z rodičov, ktorý má zverené dieťa do osobnej

starostlivosti po uzavretí nového manželstva za právne relevantný dôvod na nahradenie jeho súhlasu so zmenou priezviska maloletého dieťaťa v prospech druhého rodiča, ktorý dieťa nemá zverené do osobnej starostlivosti, t. j. či vydaj matky a s tým súvisiaca skutočnosť, že táto prevzala priezvisko manžela, je dôvodom na to, aby bolo dieťaťu udelené priezvisko biologického otca, pričom toto zároveň prepojila so skutočnosťou, ktorému rodičovi je dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Matka zastávala názor, že pokiaľ sa maloletá P. nachádza v jej osobnej starostlivosti a žije v domácnosti s jej manželom a druhou dcérou -sestrou, mala by niesť priezvisko tejto rodiny, keďže skutočnosť, že by maloletá P.Í. niesla priezvisko biologického otca, t. j. priezvisko odlišné od zvyšku rodiny matky, by viedlo k negatívnym citovým, sociálnym a vývinovým dôsledkom. Mala za to, že zmena priezviska maloletej na priezvisko biologického otca by narušila doterajšiu identitu dieťaťa, narušila stabilitu a kontinuitu a vytvorila situáciu, kedy maloletá je jedinou osobou domácnosti s odlišným priezviskom. Matka uviedla, že zákon o rodine definuje pojem rodina, z čoho nemožno vyvodzovať príslušnosť k rodine spôsobom, že táto obsahuje biologickú matku, biologického otca a dieťa. Vyjadrila nesúhlas s argumentom súdov, že v najlepšom záujme dieťaťa je prehlbovanie vzťahov s otcom aj prostredníctvom spoločného priezviska. Matka taktiež mala za to, že súdy sa obmedzili na posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa z perspektívy otca, ktorému nebola maloletá zverená do osobnej starostlivosti.

12. Pred zodpovedaním otázky definovanej dovolateľkou je nevyhnutné zaoberať sa splnením zákonných podmienok prípustnosti dovolania. Podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. K podmienkam prípustnosti dovolania patrí súčasne aj, či sa jedná o zmysluplnú právnu otázku, ktorá môže prispieť k rozvoju civilistiky a či dovolateľka formulovala právnu otázku zrozumiteľne a identifikovateľne (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9 júna. 2020). Dovolací súd dospel k záveru, že podmienky prípustnosti dovolania pri matkou vymedzenej dovolacej otázke v spojení s obsahom dovolania splnené neboli. Z otázky, od ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je jednoznačne zrejmé, kam tým matka smeruje, resp. v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia a aké právne posúdenie pokladá za správne, pričom súčasne možno povedať, že aj v prípade kladnej a aj v prípade zápornej odpovede dovolacieho súdu uvedené nebude mať vplyv na závery odvolacieho súdu, resp. nebude automaticky viesť k odlišnému rozhodnutiu odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie vo veci samej a to v prospech matky. Dovolací súd z matkou stanovenej otázky v kombinácii s argumentmi uvádzanými v obsahu dovolania vyvodil, že matka nesúhlasí s rozhodnutím v prospech priezviska biologického otca proti priezvisku jej manžela, ktoré vydajom taktiež prevzala, čo by malo viesť k vyčleneniu maloletej P. z rodiny a domácnosti, v ktorej žije (keďže bola zverená do osobnej starostlivosti matky) a čo by ďalej mohlo viesť k negatívnym dopadom v sociálnej a citovej rovine. Dovolací súd má za to, že aj v prípade pozitívnej odpovede na matkou stanovenú otázku, kedy by vydaj matky a jej prevzatie nového priezviska malo viesť k automatickému posilneniu pozície biologického otca z hľadiska rozhodnutia o priezvisku dieťaťa a k diskvalifikácii priezviska matky a aj v prípade negatívnej odpovede, kedy by vydaj matky a jej prevzatie nového priezviska malo automaticky viesť k udeleniu nového priezviska matky aj maloletej dcére, nemožno uviesť, že sa jedná o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. V žiadnom prípade nie je možné opomenúť skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu bolo založené na posúdení komplexu skutočností tvoriacich skutočný stav veci a na to naviazané posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Ako z rozhodnutia súdu prvej inštancie, tak odvolacieho súdu, jednoznačne vyplýva, ktoré všetky skutočnosti boli vzaté do úvahy a prečo súdy nižších inštancií dospeli k záveru o prednosti priezviska „N.U.“ pred priezviskom „D.“. Zároveň, keďže rozhodnutie v danej veci záviselo od posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa v nadväznosti na konkrétne okolnosti danej veci, nie je možné vzhľadom na individualitu prípadu zodpovedaním otázky definovanej matkou akokoľvek prispieť k usmerňovaniu a zjednocovaniu rozhodovacej činnosti všeobecných súdov výkladom právnej normy, o čo sa v tejto veci taktiež nejedná, keďže žiadna právna norma okrem dohody rodičov nedefinuje spôsob určenia priezviska dieťaťa (§ 35 ZoR v spojení s § 40 a nasl. ZoR). Matka podaním dovolania len vyjadrila nesúhlas a spochybnila záujem dieťaťa na získaní priezviska biologického otca.

12.1. Dovolací súd preto uvádza, že rozhodnutie súdov nižších inštancií bolo založené na komplexnom posúdení všetkých okolností veci a to z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa, kedy vytrhnutie jedného konkrétneho aspektu (t. j. zmena priezviska matky vydajom) a jeho posúdenie nemalo a ani nemôže mať ťažiskový vplyv ani na posilnenie postavenia otca a rozhodnutie v jeho prospech a ani na poníženie

postavenia matky, ktorou odpoveďou len na túto otázku by prišlo k zmene rozhodnutia odvolacieho súdu, a preto nemožno uzavrieť, že rozhodnutie odvolacieho súdu od nej záviselo, čo by zakladalo prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Rozhodujúcim faktorom vo veciach starostlivosti o maloletých je predovšetkým záujem maloletého dieťaťa a to v zmysle Čl. 5 ZoR, kedy sa zohľadňuje najmä úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností. Z uvedených dôvodov preto zároveň nie je možné na dovolaciu otázku matky zodpovedať spôsobom, ktorý by následne mohol predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu aplikovateľnú na akýkoľvek iný prípad.

13. Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza, že sa stotožnil s posúdením súdov nižších inštancií, kedy súd prvej inštancie a odvolací súd posúdili všetky okolnosti veci vo vzájomných súvislostiach a to, že dieťaťu bolo dohodou rodičov určené priezvisko „A.“, t. j. priezvisko matky za slobodna, že matka sa vydala a prevzala priezvisko „D.“, že maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky a žije s ňou v spoločnej domácnosti, že biologický otec sa o maloletú P. zaujíma, plní si vyživovaciu povinnosť, s maloletou sa stretáva a trávi s ňou čas, že maloletá P. má kontakt aj na otcovu časť rodiny (starí rodičia atď.), že maloletá bola narodená X. M. XXXX a v čase rozhodovania odvolacieho súdu mala necelé 4 roky. Po zistení, že maloletá P. má vytvorené citové väzby a rodinné zázemie u oboch rodičov, pristúpili súdy nižších inštancií následne k posúdeniu, či pri zmene priezviska maloletej z „A.“, ktoré toho času už nenesie žiadny z rodičov, je v záujme maloletej opodstatnenejšie udeliť jej priezvisko biologického otca „N.“ alebo priezvisko „D.“, ktoré prevzala matka vydajom od muža, ktorý biologickým otcom dieťaťa nie je. Súdy nižších inštancií zhodne dospeli k záveru, že v danom prípade je prepojenie maloletého dieťaťa s otcom prostredníctvom spoločného priezviska a tým aj biologického a rodového identifikátora vo väčšom záujme dieťaťa, než vytvoriť situáciu totožnosti priezviska maloletej P. a matky a to z dôvodov, že maloletá P. má vytvorené silné vzťahy ako s matkou, od ktorej aj z dôvodu osobnej starostlivosti ju rozdielne priezvisko neodlúči, tak má silné vzťahy aj s otcom, kedy vyrastá s vedomým, že otca má od sestry odlišného, a preto súdy nižších inštancií nedospeli k záveru o negatívnom citovom a sociálnom dopade na dieťa vznikom pocitu vyčlenenia z rodiny matky prostredníctvom odlišného priezviska. Zároveň nie je možné prisvedčiť názoru matky, že udelením priezviska biologického otca bude u maloletej narušená kontinuita, či že to bude zásahom do jej doterajšej identity, keďže maloletá vyrastala s priezviskom „A.“ a teda k zmene by prišlo či už prevzatím priezviska „D.“ alebo „N.“. Zároveň pokiaľ sa maloletá stretáva s otcom, trávi s ním čas a je napojená na širšiu rodinu zo strany otca, nesúcu priezvisko „N.“, taktiež nie je možné hovoriť o vzniku pocitu vyčlenenia z rodiny tým, že by maloletá vnímala otcovo priezvisko za cudzie. Tvrdenia matky o problémoch spojených s vysvetľovaním rozdielnosti priezvisk v prípade komunikácie s rôznymi školskými či zdravotníckymi zariadeniami nie je možné za daných okolností považovať za prevažujúce.

14. V danom prípade teda podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie náležite aplikovali čl. 5 veta prvá ZoR v spojení s § 28 ods. 2 a § 35 ZoR a opodstatnene dospeli k záveru, že udelenie maloletej P. priezvisko biologického otca je vo väčšom záujme dieťaťa, než udelenie jej priezviska matky získaného vydajom s mužom, ktorý biologickým otcom maloletej nie je. Zároveň nejde o oslabenie matky, ktorej pozícia v živote maloletej P. zostáva zachovaná, ale naopak o posilnenie pozície biologického otca v živote maloletej, ktoré je oslabené skutočnosťou, že maloletá P. je v osobnej starostlivosti matky.

15. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že súdy nižších inštancií dospeli k prijatým záverom komplexným posúdením a vyhodnotením jedinečných okolností tvoriacich skutočný stav veci s dôrazom na záujem dieťaťa. Skutočnosť, že matka s prijatými závermi nesúhlasí nepostačuje sama o sebe k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorého podstatou je nesprávne právne posúdenie veci.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie matky odôvodnené § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

17. Nakoľko dovolací súd rozhodol o podanom dovolaní tak, že ho podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, o návrhu dovolateľky na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením nerozhodoval.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.